

Pomoč učencem s težavami pri učenju

Obravnava in delo z mladostniki s posebnimi potrebami na Islandiji

Maja Hartman, Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad
maja.hartman@guest.arnes.si

● **Povzetek:** Aprila 2011 sem se v okviru študijske izmenjave Academia udeležila enotedenskega strokovnega usposabljanja kariernih svetovalcev in svetovalnih delavcev na Islandiji. Izmenjave na Islandiji se je udeležilo tudi dvanajst svetovalcev iz Anglije, Finske, Norveške, Francije in Španije. Delo z mladostniki s posebnimi potrebami je na Islandiji (prav tako kot je dežela sama) enkratno. Programi pomoči so izjemno različni, široki in nekateri izjemni.

Ključne besede: mladostniki s posebnimi potrebami, disleksija, individualna pomoč.

Dealing with special needs adolescents in Island

● **Abstract:** In April 2011 (in the context of the study exchange Academia) I attended one week's professional training for career advisers and counselling workers in Iceland. There were 12 participants from England, Finland, Norway, France and Spain. Work with special needs adolescents in Iceland is well organised. Aid programmes are extremely different, of a wide spectrum and almost all of them are excellent.

Key words: special needs adolescents, dyslexia, and individual help

Slika 1: Skupinska slika svetovalcev

Uvod - Vulkanski otok

Islandija kot vulkanski otok je posebna že po svojem geografskem položaju. Človek, ki obišče Islandijo, je zagotovo začaran za vse življenje. Ob čudoviti pokrajini, kjer se prepletata ogenj in led, osuplo obstrmi. Svoje dodajo še prijazni ljudje, njihov način življenja, neverjetna iznajdljivost in prilagoditev na težke življenjske razmere. Islandci so ohranili način razmišljanja, ki se razvije v zahtevnih življenjskih pogojih. Solidarnost in nenehna pripravljenost pomagati odlikujeta in določata islandski narod.

Neprestane erupcije vulkanov, nerodovitna zemlja, nestalni in nevhvaležni vremenski pogoji so narod pripeljali do neverjetnih iznajdljivih prilagoditev, s katerimi si lajšajo življenjske pogoje.

Ena izmed njihovih iznajdb so ogrevani steklenjaki s termalno vodo, v katerih so prvi na severu vzgajali banane. Toplo vodo gejzirjev uporabljajo za ogrevanje vseh stavb na Islandiji. Prav tako jim ni tuje namakanje v termalnih vrelih, kjer lahko v različnih bazenčkih izbiraš temperaturo vode od 37 do neverjetnih 44 stopinj. Kopenje v bazenih je njihov način druženja ter sprostitve in je tako rekoč njihovo vsakdanje opravilo.

Odnos do hrane – med preteklostjo in sedanostjo

Hrana in prehranjevalne navade so na Islandiji nekaj posebnega. Do hrane so ustvarili poseben odnos. Razmere iz preteklosti so jih pripravile do tega, da je hrana dragocena, strežejo jo skrbno pripravljeno v majhnih količinah in enkratnih kombinacijah.

Vsakoletno soočanje s protesti pripadnikov gibanja Greenpeace, da naj prenehajo z ubijanjem kitov, se jim zdi nadležno, saj menijo, da ne razumejo njihove prehranjevalne kulture, ki izvira še iz preteklosti, ko hrane res ni bilo na pretek in so bile morske živali

pogosto njihova edina hrana, vir zaslužka in hkrati vir preživetja.

Tudi danes boste na jedilniku zasledili morskega psa, mečarico, kitovo pojedino ali celo njorko - puffin (malo kljunato žival), ki ostaja simbol Islandije.

Slika 2: Njorka (puffin), hrana in simbol Islandije

Naj dežela

Islandijo odlikuje naziv najbolj varna dežela, ki ga je prejela v lanskem letu.

Neverjetnih 98,9 odstotka uporabnikov interneta jo uvršča v sam vrh uporabnikov tega medija na svetu. Na Islandiji vladajo tudi najbolj nemogoče in nenavadne vremenske razmere. V zelo kratkem času lahko tam dežuje, sije sonce ali te zajame snežni metež. Kljub nenavadnim vremenskim razmeram pa 78 odstotkov prebivalcev vsak dan pogleda vremensko napoved.

Skrb za sočloveka

Na vsakem koraku je mogoče čutiti, da so se Islandci naučili skrbeti zase in za sočloveka. Ob obiskih različnih šol, centrov in zavodov je bilo povsod videti koticke za sprostitev, prehranjevanje in odmor. Vodilni delavci so v funkciji organizatorjev dela in skrbi za zaposlene. Za nje je pomembno, da se človek v svoji koži dobro počuti, saj se zavedajo, da le tako lahko dobro opravlja svoje delo. Še prav posebno se čuti povezanost med ljudmi in pripravljenost pomagati pomoči potrebnim.

Iz te izrazite dobrodelnosti in želje po pomoči, ki jo imajo Islandci v sebi, sta zaživela tudi dva projekta, ki sta navdušila mene in druge udeležence izmenjave. Oba sta namenjena mladostnikom in mlajšim odraslim, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne znajdejo v splošnem sistemu izobraževanja. Z razumevanjem in hkrati izoblikovanimi mejami in ravno pravišnji zahtevami so ustanovili izobraževalno-rehabilitacijsko središče in središče za zaposlovanje dijakov, ki se ne izobražujejo ali so brezposelni. Na Islandiji je družbeno nesprejemljivo in nedopustno, da mlad, zdrav človek ne počne ničesar ali da dijaku, ki potrebuje le malo več podpore in spodbude, ta ni omogočena. Za Islandce zagotovo velja, da so majhen, a ponosen narod, ki se je v času gospodarske krize še bolj povezal.

Predstavitev izobraževalnega in šolskega rehabilitacijskega centra Hringsja v Reykjaviku

Cilj rehabilitacijskega centra

Center Hringsja je bil ustanovljeno kot izobraževalno in poklicno rehabilitacijsko središče za mladostnike in odrasle, ki se po dolgi bolezni, nesreči, dolgotrajnem zdravljenju, zaradi različnih poškodb, življenjskih travm, slabih socialno-ekonomskih razmer, specifičnih učnih težav želijo ponovno vključiti v izobraževanje ali delo in pri tem potrebujejo pomoč, ponovno usmeritev, svetovanje in različne prilagoditve.

Cilj rehabilitacijskega centra je pomagati udeležencem prepoznavati sebe, svoje potrebe, težave in omejitve ter pomagati pri njihovem premagovanju.

Največji poudarek je na diagnostiki in razumevanju težav, s katerimi se dijak ali odrasli sooča oz. se je soočal v rednem izobraževanju. Na podlagi težav pripravijo program, ki omogoča udeležencu vključitev v vzgojno-izobraževalno delo, ki poteka v centru. Pomoč in obravnava je celostna. Glavni cilj pomoči je, da se dijak počuti dobro. Za uspešen napredek, izobraževanje in rehabilitacijo uporabljajo vse načine in pripomočke, s katerimi poskušajo odstraniti ali omiliti vse dejavnike, ki motijo in odvrtačajo posameznikovo pozornost, potrebno za doseg ciljev. Pri uporabi pripomočkov in prehranskih dopolnil se naslanjajo na znanstvena dognanja o njihovi učinkovitosti in pozitivnem učinku na psihično in fizično stanje telesa.

Po raziskavah je takšen način izobraževanja koristil 91 odstotkom udeležencev, odstotek težav pa se je s 87 zmanjšal na 48.

Financiranje programov in centra je v pristojnosti ministrstva delo, družino in socialne zadeve. Dijaki materialne stroške izobraževanja krijejo sami.

Vsako leto se na dvajset prostih mest prijavi dvesto dijakov. Pred sprejetjem morajo potencialni kandidati vsaj leto dni pred vpisom obiskovati različne tečaje socialnih veščin.

Predhodno obiskovanje teh tečajev naj bi bil dokaz, da se mislijo dijaki v rehabilitacijsko-izobraževalnem središču resno izobraževati in da so pripravljene delati.

Postopek za sprejem novih dijakov

Kandidati najprej izpolnijo prijavo, ki jo dobijo v centru. Prijavi mora biti priložen življenjepis, v katerem kandidat navede tudi razloge za vpis.

Vlogi priložijo potrdilo ustanove, v kateri se je dijak predhodno zdravil, da je sposoben nadaljevati s šolan-

Na Islandiji je družbeno nesprejemljivo in nedopustno, da mlad, zdrav človek ne počne ničesar ali da dijaku, ki potrebuje le malo več podpore in spodbude, ta ni omogočena.

jem, odločbo komisije za usmerjanje, mnenje osebnega zdravnika in po potrebi mnenja drugih strokovnjakov.

Če je dijaka na izobraževanje napotila druga ustanova (psihijatrija, bolnišnica) mora vlogi priložiti tudi njeno napotitev in mnenje, da ni zadržkov, da programa ne bi mogel opravljati. Vlogi priložijo tudi dokazilo, da so predhodno že obiskovali tečaj socialnih veščin in rehabilitacije. Ob koncu takšnega tečaja vodja izpolni ocenjevalni obrazec, na katerem je zapisana ocena, ali je dijak res sposoben za vključitev v redno rehabilitacijo in izobraževanje.

Vloge za sprejem oceni direktor z ekipo svetovalnih delavcev in učiteljev, ki so dijaka predhodno spremljali v tečajih socialnih veščin.

Izobraževanje, podpora in rehabilitacija

Dijaki v tem centru opravljajo izpite iz predmetov, ki se jim priznajo v rednem izobraževanju, kot so islandščina, angleščina, matematika, sociologija, umetnost. V centru je mogoče opraviti tudi tečaje iz znanj (pridobitev potrdil, certifikatov), ki jih največkrat zahtevajo delodajalci pri zaposlovanju, kot so znanje iz računalništva (programi word, excel idr.), temeljna znanja iz računovodstva, poslovna angleščina ipd.

Poleg izobraževanja in opravljanja izpitov v centru Hringsja omogočajo tudi prilagojeno delo s posamezniki in skupino, ki vključuje novosti na področju nevrologije, psihologije, sociologije, umetnosti.

Dan se tako začne z **brezplačnim namenskim zajtrkom**, ki je sestavljen iz **ovsene kaše** in **ribjega olja**, kar zagotavlja dijakom energijo in jutranjo funkcionalnost.

Dijaki si med odmori sami pripravijo malico in kosilo. V ta namen je center opremljen z manjšo kuhinjo in jedilnico. Sadje, oreščki, kava in čaj so dijakom ves čas na razpolago.

Center zagotavlja tudi druge storitve, pripomočke in programe, ki so v pomoč udeležencem, in jih navajamo spodaj.

- **Svetovanje**
Kadar koli se lahko dijak naroči na svetovanje pri socialni delavki, ki pomaga dijaku pri vključevanju v družbo, iskanju zaposlitve, napotitvi na ponovno preverjanje in pomoč, oskrbi s prilagoditvami. Svetovanje zajema tudi pisanje prošenj, iskanje službe, spremljavo izobraževanja, napotitev na dodatne preglede, individualno pomoč itn.
- **Psihoterapevt in psiholog**
Vsak dijak ima v centru na voljo psihoterapevta in psihologa. Dijaki imajo v ceno izobraževanja vključene tudi tri intervjuje z enim od psihologov, ki pri diagnosticiranju uporabljajo program ASEBA (<http://www.aseba.org/>).
- **Dodatno strokovno učno pomoč po posebnih programih izvajajo usposobljeni učitelji.**
Programi, kot so Davis, Numicom, Easy Tutor, Hemi-Sync, Logotip, so vsekakor vredni podrobne raziskovanja. Nekateri so me naravnost navdušili, in upam, da jih bomo v prihodnosti začeli uporabljati tudi pri nas.
- **Knjižnica**
Knjižnica vsebuje tudi prilagojen program literature (knjige za slepe, CD-je za sprostitev, učenje, spodbujanje ustvarjalnosti ipd.).
- **Strokovno usposobljen kader za delo z dijaki, ki imajo disleksijo po programu DAVIS**
Usposabljanje dijakov s pomočjo programa DAVIS (David Dyslexia counselling privat coaching) traja 40 ur (5-7 dni) in obsega tehnike in metode dela z ljudmi z disleksijo. Pri diagnosticiranju ugotavljajo, da je bila disleksija pri 30 odstotkih mladostnikov razlog za neuspeh.
- **Mentorski program Easy Tutor**
Easy Tutor je revolucionarna programska rešitev za ljudi z disleksijo ali za ljudi, ki imajo težave pri branju, pisanju in črkovanju. Z izkoriščanjem energije iz objekta govora lahko uporabniki računalnika pišejo, berejo in si ogledajo ali preverijo besedo na računalniku. Raziskave so pokazale, da lahko študenti s težavami pri pismenosti dosegajo do 40-odstotne izboljšave, če so učna gradiva pripravljena s pomočjo programske opreme Easy Tutor.
- **Uporaba košaric SOS**, ki vsebujejo poleg zgoščenk za sproščanje še žogice z navodili za sprostitev in vitaminski osvežilec obraza.

- **Interaktivno izobraževanje prek spletnih vsebin**
Vsi študenti imajo dostop do spleta.
- **Uporaba valov Hemi-Sync**
Uporaba valov Hemi-Sync dokazano vpliva na izboljšanje mentalnih sposobnosti, sproščanje, večjo pozornost, boljšemu spancu. Pomemben podatek zaposlenih je, da spodbujajo dijake, da ohranjajo stik s samim seboj, in spodbujajo njihovo čuječnost v odnosu do sebe in drugih. Zgoščenske, ki jih uporabljajo zelo veliko, so Hemimind, Rememberence, Focus with powerful. Prodaja jih Hemi Syncs - Monroe products p. o. box 505, Livingstone, VA 22949 (434)263-8692). Več o programu si lahko preberete na naslovu interstate@Hemi-Sync.com ali <http://higher-music.com/ascension/>.
- **Izključenost zvoka iz okolja**
Tistim, ki težko ostanejo osredinjeni, ponujajo možnost izključenosti zvoka iz okolja s posebnimi slušalkami.
- **Pomoč pri branju - poseben učitelj, poseben program**
Katrín R. Na centru poučuje tudi učiteljica, ki je strokovno usposobljena in odgovorna za delo z dijaki, ki imajo težave z branjem. Pri delu in pomoči uporablja program Logotip.
- **Metodologija Numicom**
V rehabilitacijskem središču so učitelji, ki so posebej usposobljeni za metodologijo matematike Numicon. Metoda temelji na posebni pomoči in metodologiji, ki v desetih tednih pripomore k boljšemu razumevanju matematike. Več na spletni strani www.numicon.com/.

Dodatna opremljenost učilnic

- **Podporne blazine za vrat in roke, podporniki za noge**
Blazine zmanjšajo pritisk in bolečine v ramenih in rokah. Podporniki za noge pomagajo k pravilni drži in omilijo bolečine. Oprema je na razpolago v vsaki učilnici.
- **Nastavljiva miza in stoli**
Elsa Žorvaldsdóttir je poklicna terapevtka, ki je odgovorna za pomoč in uporabo pravega, prilagojenega pohištva za dijake, ki potrebujejo posebne prilagoditve iz zdravstvenih razlogov (pravilna drža telesa, roke, pravilno izbrana lega stola, mize ipd.). Večina stolov in miz je v centru nastavljivih.
- **Svetilke za dnevno svetlobo**
Pomanjkanje sončne svetlobe v zimskem času lahko povzroči motnje, depresijo, hormonske motnje in splošno nelagodje. Običajne luči ne morejo nadomestiti sonca. Zato so na Islandiji razvili posebne svetilke, ki posnemajo naravno sončno svetlobo in pozitivno učinkujejo na počutje pozimi.
- **Pripomoček za dijake, ki imajo astmo, alergije ali migreno - čistilna naprava**

Vsaka soba oz. učilnica ima čistilno napravo, ki pomaga tistim, ki imajo težave z dihanjem zaradi alergij, astme ali napadov migrene. Naprava čisti zrak, uniči vonjave in vse bakterije.

- **Dodatna dejavnost centra za zunanje udeležence**
Center izvaja tudi individualno učno pomoč dijakom, ki že obiskujejo javne šole. Dijaki se lahko prijavijo na dodatno izobraževanje iz različnih predmetov, pri katerem dobijo dodatne razlage, inštrukcije, primerno okolje, večjo podporo in drugo pomoč pri izobraževanju in tako z njihovo pomočjo ohranjajo svoje psihično in fizično zdravje.

Obisk centra – osebna izkušnja z udeleženci

Spoznali smo tudi nekaj udeležencev centra in z njimi opravili kratek intervju. Povedali so nam, da se tu izobražujejo dijaki, ki imajo za seboj tragične življenjske zgodbe, travme, nesreče, dolgotrajne bolezni, psihične težave. Najpogostejše diagnoze so hiperaktivnost, disleksija ali psihične motnje. Večina jih ima več kot eno diagnozo in mnogi so prvič diagnosticirani v tem centru. Skoraj vse so neustrezno vodili v predhodnem izobraževanju, kar je še poslabšalo njihovo zdravstveno stanje, in nekateri so zapadli v depresijo ali druge oblike neprilagojenega vedenja, kot so npr. motnje hranjenja.

V nadaljevanju so nam zaupali svoje življenjske zgodbe, ki imajo veliko skupnega. Njihove težave so se vsem začele že v osnovni šoli, vendar jim nihče ni posvečal večje pozornosti, zato so napredovali le s težavo. Počutili so se neumne, drugačne, nesposobne. Po prihodu v center so jih zaradi opisanih težav poslali na testiranje in jim postavili diagnozo, ki služi kot pomoč in ne ovira pri njihovem delu. Dve ma dekletoma so ugotovili lažjo motnjo v duševnem zdravju, disleksijo, neki deklici so potrdili Turretov sindrom. Fantu je bila diagnosticirana hiperaktivnost. Vsi so povedali, da se tu resnično dobro počutijo. Postali so bolj samozavestni in sedaj vedo, da niso slabi ali neumni, temveč zaradi težav potrebujejo prilagoditve pri delu in izobraževanju. Zaradi razumevanja in strokovnega vodenja, ki so ga deležni, so se sedaj sposobni soočiti s svojimi težavami in vedo, kako jih premagovati. Pri učenju so uspešni, vsem pa se je izboljšala tudi kakovost življenja.

Hringsja udeležencem zagotavlja varno, udobno okolje, poklicno usposabljanje in pogoje za osebno rast. Tu na novo poiščejo njihove sposobnosti ter interese in jim pomagajo razviti pozitivno samopodobo.

Delovni center Fjolsmidan

Drugi odmevni projekt, ki so ga zastavili za mlade, je delovni center Fjolsmidan v mestu Kopavagour. Delovni center je last Porbjorn Jenssona, ki je projekt povzel po danskem modelu produkcijske šole in ga prilagodil islandskim razmeram. Financiranje projekta so podprle različne državne ustrove in darovalci iz vrst zasebnega sektorja. Glavna sofinancerja sta ministrstvo za okolje in ministrstvo za gospodarstvo.

Delovni center Fjolsmidan je namenjen mladim od šestnajstega do štiriindvajsetega leta, ki:

- se redno šolajo, a neredno obiskujejo pouk,
- so prenehali z izobraževanjem in so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje kot iskalci zaposlitve,
- jih je tja napotil center za socialno delo zaradi socialno-ekonomske ogroženosti ali prejemajo socialno podporo.

Cilj centra je nadaljevanje izobraževanja, praktično usposabljanje in priprava za vstop na trg dela.

Vsi dijaki, ki so v delovnem centru, so vodeni tudi v šoli, na centru za socialno delo ali zavodu za zaposlovanje. Za vsakega dijaka je oblikovan tim, v katerem so predstavniki centra, šole in drugih zunanjih ustanov, v katerih vodijo in spremljajo dijaka.

Način dela

Dan se v centru začne ob osmih s skupnim zajtrkom v jedilnici. Mentorji prevzamejo svoje dijake in jih razporedijo na delovna mesta, ki so trenutno potrebna.

Na Islandiji so razvili posebne svetilke, ki posnemajo naravno sončno svetlobo in pozitivno učinkujejo na počutje pozimi.

Udeleženci lahko (glede na možnosti) sami izberejo, kaj bi tisti dan radi delali, čeprav se v centru trudijo in usmerjajo v to, da dijaki spoznajo čim več različnega dela.

V času od pol devetih do petnajstih poteka praktično usposabljanje. Vmes imajo skupno kosilo, ki ga pripravijo mladostniki sami. Pravzaprav vse delo, ki ga je treba opraviti v centru, opravljajo mladi pod nadzorom mentorjev. Sem spadajo tudi kuhanje, pospravljanje, čiščenje, računovodske storitve, administracija, izdelava in popravilo opreme itn.

Za opravljeno delo so plačani 3.500 do 5.000 islandskih kron, kar znaša približno 22 do 32 evrov na dan, odvisno od zahtevnosti opravljenega dela. Delovni čas je šest ur.

Izplačilo plače poteka dvakrat mesečno. V centru imajo stroga pravila glede zamujanja ali predčasnega odhajanja, kar na začetku vedno predstavlja velik problem. Naučiti mladostnika, da ne zamuja, da mora izostanek opravičiti do devetih zjutraj, je zahtevno opravilo.

Rešitev so poiskali tako, da so sklenili medsebojni dogovor, da v primeru, da izostanka ne opravičijo, ostanejo brez celotnega plačila za polovico mesečnega prihodka. V primeru zamude pa dijak tisti dan ne sme opravljati dela in ga napotijo domov.

Kljub težavam, ki jih imajo z nekaterimi mladostniki, ki se ne uspejo vedno držati pravil, vodja centra pove, da odpuščajo le redko. Težave vedno poskušajo urediti s pogovorom. Ker se zavedajo težavnosti dela z zahtevnimi mladostniki, posebno skrb namenjajo tudi mentorjem. Dvakrat na dan, in sicer pol ure pred začetkom in pol ure pred koncem delovnega dneva se morajo zaposleni udeležiti sestanka, na katerem poročajo o poteku dela, vedenju mladostnikov in morebitnih težavah, ki jih nato rešujejo skupaj. Porbjorn Jensson meni, da nihče od zaposlenih »dela in skrbi ne sme nositi domov«. Težave, ki se pojavljajo v delovnem centru, morajo ostati in se razrešiti prav tam.

Organizacija in način dela

Delo v centru se je začelo z zbiranjem in ločevanjem odpadnega materiala. Dejavnosti so se nato razširile na pakiranje izdelkov za prodajo, izdelavo lesenih izdelkov, pranje avtomobilov, izdelavo nakita in modnih dodatkov ipd.

Sklenjenih imajo kar nekaj dogovorov z različnimi podjetji in trgovinami. Gospodinjske aparate ali belo tehniko, ki jih dobijo na odpadnih ali jim jih kot odslužene in pokvarjene predmete pripeljejo tamkajšnji prebivalci, popravijo, očistijo in prodajo naprej v trgovino z rabljenim materialom, ki je še posebno priljub-

ljena med mladimi, ki si ustvarjajo družino. Ves dobiček namenijo za nakup novega materiala, s katerim lahko proizvajajo ali popravljajo nove izdelke.

Imajo tudi lastno pralnico avtomobilov, ki jo je financiralo eno izmed podjetji, ki je priskrbelo opremo in material za čiščenje in sedaj v zameno brezplačno koristi njihove usluge. V centru sprejemajo tudi naročila tujih podjetij, v katerih potrebujejo preproste storitve, kot npr. razrez lesa, sestavljanje ali pakiranje izdelkov, ki jim jih dostavijo v večjih količinah (zabojnikih).

Sklep

Islandija je edinstvena v svojem načinu medsebojnega sodelovanja, solidarnosti in skrbi za pomoč drugim. Težke življenjske razmere so Islandce pripravile do tega, da so razvili izvirne načine prilagoditve, in zavedajo se, da ne bi preživeli, če ne bi stopili skupaj. Edinstvene rešitve, ki izvirajo iz želje po pomoči, so lahko res le odsev te družbe, teh ljudi.

Na eni strani center za rehabilitacijo pomoči potrebnih in po drugi strani delovni center, v katerem mladim ponovno pokažejo, da je delo cenjena vrednota, sta projekta, za katera si želim, da bi zaživela tudi pri nas. Ustanovitev obeh centrov bi zagotovo pripomoglo k zmanjšanju osipa, s katerim se srednje in poklicne šole srečujemo že dolgo časa. Diagnostika disleksije in veliko možnosti pomoči, ki jih dobijo ti mladostniki, so prav tako stvar, ki bi jo z lahkoto prenesli v naš šolski prostor.

Prav tako si v našem šolskem prostoru želim delovni center, ki bi omogočil dijakom prav to, kar potrebujejo: življenjske razmere, prilagajanje in praktično učenje. Center bi lahko prevzel tudi prevzgojno funkcijo, ki bi zapolnila vrzel v njihovem odraščanju.

Viri in literatura:

1. http://www.ess.gov.si/_files/2911/academia_2011.pdf
2. <http://hringsja.is/>
3. <http://www.dyslexia.com/event.htm>
4. <http://www.Hemi-Sync.com>
5. <http://www.numicon.com/>